Betänkande LaUB 6/2021 rd─ RP 58/2021 rd

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om tillämpning av bestämmelserna om utlämning för brott och utbyte av straffregisteruppgifter i handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket och om ändring av 24 § i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om tillämpning av bestämmelserna om utlämning för brott och utbyte av straffregisteruppgifter i handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket och om ändring av 24 § i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (RP 58/2021 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- specialsakkunnig Joni Korpinen, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Tanja Innanen, justitieministeriet
- statsåklagare Tuuli Eerolainen, Åklagarmyndigheten
- tingsdomare Anu Juho, Helsingfors tingsrätt
- registerchef Sari Laitakari, Rättsregistercentralen
- professor Sakari Melander.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- inrikesministeriet
- Polisstyrelsen
- Domstolsverket
- Brottspåföljdsmyndigheten
- centralkriminalpolisen
- Dataombudsmannens byrå
- Finlands Advokatförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om tillämpning av bestämmelserna om utlämning för brott och utbyte av straffregisteruppgifter i handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Fören-

ade kungariket och en lag om ändring av lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden.

Ändringarna i lagstiftningen initieras av avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan, som undertecknades av Europeiska unionen och Förenade kungariket den 30 december 2020. Avtalets bestämmelser om utlämning för brott och om utbyte av straffregisteruppgifter förutsätter kompletterande nationell lagstiftning.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I propositionen föreslås det en lag (lagförslag 1, nedan tillämpningslagen) om tillämpning av bestämmelserna om utlämning för brott och utbyte av straffregisteruppgifter i handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket (nedan handels- och samarbetsavtalet) och en lag (lagförslag 2) om ändring av lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994).

Såsom det framgår av propositionsmotiven (RP, s. 3) ligger Förenade kungarikets (nedan Storbritannien) utträde ur Europeiska unionen den 1 februari 2020 bakom lagförslaget. Europeiska unionen och Storbritannien slutförde den 24 december 2020 förhandlingarna om ett nytt handels- och samarbetsavtal. Handels- och samarbetsavtalet kompletteras av separata avtal om datasäkerhet och samarbete inom kärnenergiområdet. Den 29 december 2020 fattade Europeiska unionens råd ett beslut i enlighet med artikel 218.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) om att underteckna och provisoriskt tillämpa avtalen från och med den 1 januari 2021.

Rådet fattade ett enhälligt beslut om att underteckna avtalen endast på unionens vägnar som så kallade unionsavtal. Avtalen är direkt bindande för unionens institutioner och medlemsstater och sätts inte separat i kraft på nationell nivå. Avtalen kan enligt propositionen dock förutsätta genomförandeakter med koppling till sakområdena.

I del tre (Brottsbekämpning och straffrättsligt samarbete) avdelning VII i handels- och samarbetsavtalet finns det bestämmelser om utlämning för brott och i avdelning IX om utbyte av straffregisteruppgifter. Bestämmelserna kan till vissa delar inte tillämpas självständigt, utan de förutsätter på det sätt som framgår av propositionen kompletterande nationell lagstiftning. Det finns enligt propositionen ett omedelbart behov av kompletterande nationell lagstiftning så att handels- och samarbetsavtalet till denna del ska kunna tillämpas fullt ut.

I bestämmelserna om straffrättsligt samarbete i handels- och samarbetsavtalet ingår också bestämmelser om ömsesidig rättslig hjälp (avdelning VIII) och bestämmelser om frysning och förverkande (avdelning XI). I fråga om dessa bestämmelser finns det enligt propositionen (RP, s. 3)

inget omedelbart behov av kompletterande nationell lagstiftning och behovet av sådan kompletterande nationell lagstiftning som eventuellt behövs i fråga om dem kommer att bedömas separat.

Lagutskottet anser det viktigt att det finns praktiska arrangemang och lämpliga bestämmelser för det straffrättsliga samarbetet med Storbritannien. Eftersom handels- och samarbetsavtalet har tillämpats provisoriskt sedan den 1 januari 2021 är det enligt utskottet nödvändigt att de nationella kompletterande bestämmelser som behövs för en korrekt tillämpning av avtalet snabbt sätts i kraft.

Sammantaget anser lagutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Propositionens regleringslösning

I propositionsmotiven anses det på det sätt som konstateras ovan att avtalets bestämmelser om utlämnande för brott och utbyte av straffregisteruppgifter inte kan tillämpas fullt ut i Finland utan den kompletterande nationella lagstiftning som föreslås i propositionen.

Enligt inkommen utredning motsvarar handels- och samarbetsavtalets detaljerade bestämmelserna om utlämning för brott mellan EU:s medlemsstater och Storbritannien i stor utsträckning bestämmelserna i rådets rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och om utlämningsförfaranden mellan medlemsstaterna, med vissa undantag (se även RP, s. 4). Rambeslutet om en europeisk arresteringsorder har i Finland genomförts genom lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003, nedan EU-utlämningslagen).

Avtalets detaljerade bestämmelser om utbyte av straffregisteruppgifter mellan EU:s medlemsstater och Storbritannien motsvarar enligt inkommen utredning (se även RP, s. 36) i hög grad bestämmelserna i rådets rambeslut 2009/315/RIF om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregister och uppgifternas innehåll (nedan Ecris-rambeslutet) och rådets beslut 2009/316/RIF om inrättande av det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris) i enlighet med artikel 11 i rambeslut 2009/315/RIF (nedan Ecris-beslutet). Såväl Ecris-rambeslutet som Ecris-beslutet har genomförts i Finland genom lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (214/2012, nedan EU-straffregisterlagen) samt genom en översyn av straffregisterlagen (770/1993).

I propositionen har man stannat för en lösning (se RP, s. 50) enligt vilken det i tillämpningslagen i fråga om utlämning för brott föreskrivs att vid tillämpningen av bestämmelser om utlämning enligt handels- och samarbetsavtalet ska i tillämpliga delar parallellt tillsammans med dem iakttas de bestämmelser i EU-utlämningslagen som fastställs särskilt (1 §). Tillämpningslagen ska dessutom innehålla bestämmelser om undantag med avseende på politiska brott (2 §), undantag på grund av medborgarskap (3 §), transport (4 §) och centralmyndighet (5 §).

När det gäller utbyte av straffregisteruppgifter föreskrivs det i tillämpningslagen (lagförslag 1) att vid tillämpningen av bestämmelserna i handels- och samarbetsavtalet om utbyte av straffregister

ska i tillämpliga delar iakttas parallellt med dem vad som föreskrivs i EU-straffregisterlagen (6 §). Tillämpningslagen innehåller dessutom bestämmelser om en centralmyndighet (7 §), lagringsregistrets innehåll (8 §), tillämpning av straffregisterlagens bestämmelser om Europeiska unionens medlemsstater och Förenade kungariket (9 §) och språket i svaret (10 §).

Liksom i andra avtal om internationellt straffrättsligt samarbete måste enligt propositionen (RP, s. 5) flera författningar tillämpas parallellt vid tillämpningen av handels- och samarbetsavtalet. I fråga om handels- och samarbetsavtalet ska parallellt med bestämmelserna om utlämning i avtalet även bestämmelserna i tillämpningslagen och i tillämpliga delar vissa bestämmelser i EU-utlämningslagen tillämpas. Med tillämpning parallellt i tillämpliga delar avses enligt propositionen i fråga om tillämpningen av bestämmelserna i EU-utlämningslagen att alla de bestämmelser som kan iakttas ska tillämpas parallellt med bestämmelserna i handels- och samarbetsavtalet på Storbritannien. Till den del bestämmelserna i EU-utlämningslagen strider mot bestämmelserna i handels- och samarbetsavtalet föreslås det inte att de tas in i tillämpningslagen. Om de bestämmelser i EU-utlämningslagen som föreslås bli tillämpade dock strider mot förpliktelserna enligt handels- och samarbetsavtalet, ska enligt propositionen det internationellt bindande handels- och samarbetsavtalet tillämpas. På motsvarande sätt ska man enligt propositionen också handla i fråga om bestämmelserna om utbyte av straffregisteruppgifter (se RP, s. 36—37).

Den regleringslösning som föreslås i propositionen påminner om en så kallad blandad verkställighetsteknik. Lagutskottet anser att den regleringslösning som föreslås i propositionen inte är den tydligaste ur tillämparens synvinkel. Även om det är klart att det i situationer som gäller internationellt straffrättsligt samarbete ofta inte går att tillämpa endast en författning, är det betydelsefullt att både avtalet, lagen om tillämpning och EU-utlämningslagen ska tillämpas till exempel i fråga om utlämning. Tillämpningen kan medföra utmaningar exempelvis när EU-utlämningslagen tillämpas "i tillämpliga delar" på det sätt som avses i propositionen. En klarare lösning med tanke på den som tillämpar lagen är enligt utskottets uppfattning att behövliga kompletterande bestämmelser i sak inkluderas i den innehållsmässiga lagen om tillämpning utan att det hänvisas till tillämpning av bestämmelserna i EU-utlämningslagen och EU-straffregisterlagen "i tillämpliga delar".

Enligt utredning av justitieministeriet är handels- och samarbetsavtalet ett EU-avtal, vilket innebär att det är direkt förpliktande för medlemsstaterna och att det inte separat sätts i kraft nationellt. Den lagstiftning som kompletterar avtalet måste dock i vilket fall som helst tas in i en separat lag, varvid både avtalet och den kompletterande lagen ska tillämpas. Den lösning som valts för EU-utlämningslagen och EU-straffregisterlagen, där den genomförandelagstiftning som EU-regleringen förutsätter inkluderas i endast en lag, är inte möjlig i detta fall. Dessutom kan en upprepning av sakinnehållet i den kompletterande lagen också leda till att innehållet står i konflikt med avtalsförpliktelserna. Enligt en utredning från justitieministeriet kan en sådan lösning inte heller i övrigt anses vara ändamålsenlig, även med beaktande av att bestämmelserna blir tillämpliga endast i förhållande till en stat och antalet fall på årsnivå är litet.

Enligt justitieministeriets utredning har man i regleringen varit tvungen att använda uttrycket "i tillämpliga delar" på grund av att EU-utlämningslagen och EU-straffregisterlagen, till vilka det hänvisas i tillämpningslagen, till sitt tillämpningsområde är begränsade endast till EU-medlems-

staterna. Därför är de uttryck som används i dem och som gäller EU:s medlemsstater inte direkt tillämpliga på Storbritannien.

Enligt uppgift från justitieministeriet föreslås det i propositionen att sådana bestämmelser i EU-utlämningslagen och i EU-straffregisterlagen ska tillämpas vars tillämplighet lagtillämparen inte särskilt behöver bedöma separat. I propositionen (RP, s. 5 och 36) konstateras det att till den del bestämmelserna i EU-utlämningslagen eller EU-straffregisterlagen står i konflikt med bestämmelserna i avtalet föreslås de inte bli intagna i tillämpningslagen. Enligt inkommen utredning har man närmast för säkerhets skull i motiveringen till propositionen (RP, s. 5 och 36—37) dessutom konstaterat att om de bestämmelser i EU-utlämningslagen eller EU-straffregisterlagen som föreslås bli tillämpade i propositionen dock strider mot förpliktelserna enligt handels- och samarbetsavtalet, ska det internationellt förpliktande handels- och samarbetsavtalet tillämpas.

På basis av redogörelsen ovan och inkommen utredning anser lagutskottet att den regleringstekniska lösning som avses i propositionen sammantaget är godtagbar i detta sammanhang. Det är också viktigt att kompletterande bestämmelser sätts i kraft så snart som möjligt, eftersom den provisoriska tillämpningen av handels- och samarbetsavtalet inleddes redan den 1 januari 2021. Det är dock klart att regleringen kan te sig ganska svårtydd för den som tillämpar lagen. Även om det på årsnivå uppstår endast ett fåtal fall där lagen blir tillämpbar, kan detta också innebära att de som tillämpar lagen inte lyckas inarbeta några rutiner för tillämpningen. Utskottet anser det därför vara nödvändigt att det ordnas tillräcklig utbildning om den föreslagna regleringen och dess tillämpning och att det utarbetas anvisningar av handbokstyp. Utskottet förutsätter att man följer hur lagen och anvisningarna fungerar och vid behov, om problem uppstår, gör behövliga ändringar i lagstiftningen.

Utlämning för brott

I fråga om utlämning för brott ska enligt tillämpningslagen (lagförslag 1) vid tillämpningen av bestämmelser om utlämning enligt handels- och samarbetsavtalet i tillämpliga delar parallellt tillsammans med dem iakttas de bestämmelser i EU-utlämningslagen som särskilt fastställs (1 §). Tillämpningslagen ska dessutom innehålla bestämmelser om undantag med avseende på politiska brott (2 §), undantag på grund av medborgarskap (3 §), transport (4 §) och centralmyndighet (5 §). Utifrån propositionen och inkommen utredning anser lagutskottet att de lösningar som valts i de föreslagna bestämmelserna i princip är motiverade och ändamålsenliga. Särskilt bestämmelsen i 3 § i tillämpningslagen om att finska medborgare inte får utlämnas till Storbritannien samt bestämmelsen i 4 § om att finska medborgare inte får transporteras via Finland vid tillämpningen av handels- och samarbetsavtalet är motiverade och ändamålsenliga av skäl som anges i motiveringen till propositionen (RP, s. 54—56 och 61) och har samband med 9 § 3 mom. i grundlagen.

På det sätt som beskrivs närmare i detaljmotiveringen föreslår utskottet dock vissa ändringar av närmast teknisk natur i 1 § i tillämpningslagen.

Vid utskottsbehandlingen av propositionen har det framkommit till vilka delar kravet angående dubbel straffbarhet ska iakttas vid tillämpningen av handels- och samarbetsavtalet i fråga om utlämning för brott och huruvida en uttrycklig bestämmelse om detta ska tas in i tillämpningslagen.

Med anledning av det som sägs ovan konstaterar lagutskottet följande utifrån inkommen utredning:

Artikel 599 i handels- och samarbetsavtalet gäller tillämpningsområdet och innehåller bestämmelser om dubbel straffbarhet. Punkt 2 innehåller huvudregeln att utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 3 och 4 är överlämnandet förenat med villkoret att de gärningar för vilka arresteringsordern har utfärdats ska utgöra ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning, oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering. Punkt 3 innehåller en bestämmelse om situationer där en stat inte får vägra att verkställa en arresteringsorder avseende vissa terroristrelaterade brott som anges i artikeln. Enligt utredning från justitieministeriet har de brott som avses i punkt 3 dock kriminaliserats också i finsk lagstiftning. Det är dock inte helt uteslutet att området för kriminaliseringen i Storbritannien i vissa fall kan vara mer omfattande än det är i Finland. Punkt 4 å sin sida gör det möjligt att på det sätt som närmare konstateras i punkten anmäla att, på grundval av ömsesidighet, det villkor om dubbel straffbarhet som avses i punkt 2 inte kommer att tillämpas, förutsatt att det brott som ligger till grund för begäran är ett av de brott som förtecknas i punkt 5.

I propositionen (RP, s. 9) föreslås det att Finland inte ska göra någon anmälan enligt artikel 599.4 i handels- och samarbetsavtalet. I propositionen föreslås det dessutom (1 § i tillämpningslagen) att vid tillämpningen av artikel 599 ska vid sidan av den i tillämpliga delar iakttas endast 2 § i EU-utlämningslagen, som gäller utlämning vid dubbel straffbarhet, och inte 3 §, som i sin tur gäller utlämning utan kontroll av dubbel straffbarhet. Det innebär att villkoret om dubbel straffbarhet enligt artikel 599.2 tillämpas i enlighet med punkten, med undantag för skyldigheten enligt punkt 3 att lämna ut uppgifter om de brott som anges i den punkten.

På grundval av det som sägs ovan och inkommen utredning anser utskottet att den lösning som föreslås i propositionen, det vill säga att inte göra en anmälan enligt artikel 599.4 och att endast tilllämpa 2 § i EU-utlämningslagen parallellt med artikeln, är tillräckligt tydlig för att visa att dubbel straffbarhet krävs vid utlämning mellan Finland och Storbritannien, med undantag för utlämningsskyldigheten för de brott som avses i punkt 3 i artikeln. Utskottet anser dock att det är viktigt att också situationer som gäller dubbel straffbarhet inkluderas i anvisningarna om tillämpningen av lagen.

Utbyte av straffregisteruppgifter

I fråga om utbyte av straffregisteruppgifter ska enligt tillämpningslagen (lagförslag 1) vid tilllämpningen av bestämmelser om utbyte av straffregisteruppgifter enligt handels- och samarbetsavtalet i tillämpliga delar parallellt tillsammans med dem iakttas de bestämmelser i EU-straffregisterlagen som fastställs särskilt (6 §). Tillämpningslagen innehåller dessutom bestämmelser om centralmyndighet (7 §), lagringsregistrets innehåll (8 §), tillämpning av straffregisterlagens bestämmelser om Europeiska unionens medlemsstater och Förenade kungariket (9 §) och språket i svaret (10 §). På basis av propositionen och inkommen utredning anser lagutskottet att de lösningar som valts i de föreslagna bestämmelserna i princip är motiverade och ändamålsenliga.

På det sätt som avses i 8 § i den föreslagna tillämpningslagen förs i Finland alla uppgifter som Storbritannien lämnat med stöd av artikel 646 i handels- och samarbetsavtalet i det lagringsregis-

ter som avses i EU-straffregisterlagen. Skyldigheten att lagra uppgifter grundar sig på handels- och samarbetsavtalet och avvikelser från avtalet kan inte göras i den nationella lagstiftningen. Enligt uppgift från justitieministeriet kan det i fråga om handels- och samarbetsavtalet inte föreskrivas om innehållet i lagringsregistret i överensstämmelse med Ecris-rambeslutet och EU-straffregisterlagen, eftersom bestämmelserna avviker från varandra. Av propositionsmotiven (RP, s. 41) framgår att innehållet i lagringsregistret således kan avvika mellan Storbritannien och EU:s medlemsstater så till vida att det för Storbritanniens del också kan införas andra uppgifter i lagringsregistret än de som avses i 9 § 1 och 2 mom. i EU-straffregisterlagen samt ansiktsbilder. Lagutskottet föreslår dock, på det sätt som beskrivs närmare i detaljmotiveringen, att 8 § i tillämpningslagen preciseras så att det i bestämmelsen tydligare framgår vilka av uppgifterna från Storbritannien som ska föras in i lagringsregistret.

Utskottet föreslår på det sätt som närmare anges i detaljmotiven också en ändring av 6 § i tillämpningslagen, genom vilken det förtydligas vilka uppgifter ur lagringsregistret som erhållits från Storbritannien som får lämnas ut med stöd av 11 § 3 mom. i lagen om EU-straffregistret.

På det sätt som konstateras ovan kan Storbritannien i enlighet med handels- och samarbetsavtalet också lämna in en biometrisk ansiktsbild till lagringsregistret. Till denna del har frågan om skyddsåtgärder vid behandlingen av sådana uppgifter aktualiserats vid utskottets sakkunnigutfrågning. Angående skyddsåtgärder konstaterar lagutskottet följande utifrån en utredning från justitieministeriet:

Enligt artikel 525 i handels- och samarbetsavtalet är behandling av särskilda kategorier av personuppgifter tillåten endast i den mån det är nödvändigt och med förbehåll för lämpliga skyddsåtgärder som är anpassade till de specifika riskerna med behandlingen. Dessutom omfattas behandlingen av biometriska ansiktsbilder och andra särskilda kategorier av personuppgifter av de villkor som föreskrivs i 11 § 2 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål (1054/2018) och som är striktare än behandlingen av andra personuppgifter, inklusive krav på att behandlingen ska vara nödvändig och att de skyddsåtgärder som krävs för att trygga den registrerades rättigheter har vidtagits.

Av lagen om dataskydd i brottmål, som ska tillämpas som allmän lag på lagringsregistret, följer vissa krav vars tillämpning grundar sig på de behandlingsrisker som avses i artikel 525 i handels- och samarbetsavtalet. Till dessa hör exempelvis den konsekvensbedömning avseende dataskydd som avses i 20 § och som ska göras skriftligen, om den planerade behandlingen kan medföra en betydande risk. Konsekvensbedömningen ska innehålla en allmän beskrivning av den planerade behandlingen, en bedömning av riskerna för den registrerades rättigheter och åtgärder för att minska riskerna samt åtgärder för att säkerställa skyddet av personuppgifter. Riskerna ska också beaktas i de tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder som avses i 14 och 15 § och när de krav på informationssäkerhet som avses i 31 och 32 § tillämpas. Betydande risker kan anses hänföra sig bland annat till behandlingen av biometriska personuppgifter.

Ytterligare skyddsåtgärder följer i praktiken också av de bestämmelser i EU-straffregisterlagen som gäller utlämnande av personuppgifter ur lagringsregistret. Till denna del bör det särskilt observeras att med stöd av 11 § utlämnas ur lagringsregistret endast sådana uppgifter som den som

framställt begäran har rätt att få. Fingeravtryck eller biometriska ansiktsbilder kan således inte lämnas ut, om inte den som framställt begäran har laglig rätt att behandla dem.

Lagutskottet föreslår på det sätt som beskrivs närmare i detaljmotiveringen att 6 § i tillämpningslagen preciseras så att det också hänvisas till 9 § 1 mom. i EU-straffregisterlagen, för att därigenom klarlägga vilka uppgifter från Storbritannien som får lämnas ut med stöd av 11 § 3 mom. i EU-straffregisterlagen. Det nämnda 9 § 1 mom. täcker inte in ansiktsbilder. Det innebär att en ansiktsbild som erhållits av Storbritannien inte kan lämnas ut med stöd av 11 § 3 mom. i EU-straffregisterlagen. Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att lösningen i detta skede är motiverad, eftersom det i det gällande samarbetet mellan EU-medlemsstaterna inte föreskrivs om användning av ansiktsbilder, varför det i 11 § 3 mom. i EU-straffregisterlagen inte heller föreskrivs om utlämnande av ansiktsbilder från en annan medlemsstat till finska myndigheter. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/884 om ändring av rådets rambeslut 2009/315/RIF vad gäller utbyte av uppgifter om tredjelandsmedborgare och vad gäller det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris) samt om ersättande av rådets beslut 2009/316/RIF utvidgar Ecris-samarbetet mellan EU:s medlemsstater också till ansiktsbilder när det gäller EU-medborgare. Direktivet ska genomföras nationellt senast den 28 juni 2022. Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att man i samband med det nationella genomförandet av direktivet också bör bedöma utlämnandet av ansiktsbilder till de nationella myndigheterna. Utskottet anser att det i samband med genomförandet av direktivet är motiverat att samtidigt noggrannare bedöma också utlämnandet av ansiktsbilder från Storbritannien till de nationella myndigheterna och vid behov föreskriva om utlämnande av uppgifter.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om tillämpning av bestämmelserna om utlämning för brott och utbyte av straffregisteruppgifter i handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket

1 §. Tillämpliga bestämmelser vid utlämning för brott. I paragrafen fastställs i fråga om utlämning för brott de bestämmelser i EU-utlämningslagen som i tillämpliga delar ska iakttas vid tillämpningen av bestämmelserna om utlämning enligt handels- och samarbetsavtalet.

I paragrafen hänvisas det bland annat till tillämpningen av hela 53 § i EU-utlämningslagen, som gäller förutsättningarna för en framställning. Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att det i tillämpningslagen dock inte ska hänvisas till situationer som avses i 53 § 3 och 4 mom. och som gäller utlämning utan kontroll av dubbel straffbarhet och så kallade accessoriska brott, eftersom de nämnda momenten inte avses bli tillämpliga i de aktuella situationerna. Med anledning av det som sagts ovan föreslår lagutskottet att bestämmelsen ändras så att det i *1 §* i tillämpningslagen i fråga om 53 § hänvisas endast till paragrafens 1 och 2 mom.

Utifrån inkommen utredning noterar utskottet också att det i artikel 628 i handels- och samarbetsavtalet med tillräcklig noggrannhet föreskrivs om de kostnader som är förknippade med tillämpningen. Det är således inte motiverat att i tillämpningslagen ta in en hänvisning till 68 § i EU-ut-

lämningslagen. Utskottet föreslår därför att tillämpningslagen ändras också så att hänvisningen i *1 §* till 68 § i EU-utlämningslagen stryks.

6§. Tillämpliga bestämmelser vid utbyte av straffregisteruppgifter. I paragrafen fastställs i fråga om utbyte av straffregisteruppgifter de bestämmelser i EU-straffregisterlagen som i tillämpliga delar ska iakttas vid tillämpningen av bestämmelserna om utbyte av straffregisteruppgifter i handels- och samarbetsavtalet.

I paragrafen hänvisas det bland annat till tillämpningen av 11 § 3 mom., som innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som får lämnas ut ur lagringsregistret. I det nämnda 11 § 3 mom. hänvisas det å sin sida till 9 § 1 mom. i samma lag, där det finns en förteckning över uppgifter som ska föras in i lagringsregistret med stöd av momentet. Lagutskottet noterar att det i 6 § i tillämpningslagen dock inte alls hänvisas till tillämpningen av 9 § 1 mom. Detta tillsammans med 8 § 2 mom. i den föreslagna tillämpningslagen skapar enligt utskottets uppfattning oklarhet om vilka uppgifter från Storbritannien som kan lämnas ut med stöd av 11 § 3 mom. i EU-straffregisterlagen. Enligt 8 § 2 mom. får Rättsregistercentralen på det sätt som avses i momentet lämna ut uppgifter ur lagringsregistret med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i EU-straffregisterlagen.

För att förtydliga regleringen föreslår lagutskottet därför att 9 § 1 mom. i EU-straffregisterlagen fogas till de bestämmelser som räknas upp i *6 §* i tillämpningslagen och som i tillämpliga delar ska iakttas parallellt vid tillämpningen av bestämmelserna om utbyte av straffregisteruppgifter i handels- och samarbetsavtalet. Enligt en utredning från justitieministeriet omfattar 9 § 1 mom. obligatoriska uppgifter enligt artikel 4.1 a—d samt frivilliga uppgifter enligt artikel 4.2 a—g i kapitel 1 i bilaga 44 till handels- och samarbetsavtalet. Genom att bestämmelsen fogas till de bestämmelser som räknas upp i 6 § förtydligas vilka uppgifter från Storbritannien som får lämnas ut ur lagringsregistret med stöd av 11 § 3 mom. i lagen om EU-straffregistret.

8§. Lagringsregistrets innehåll. Paragrafen innehåller bestämmelser om innehållet i lagringsregistret i fråga om de uppgifter som Storbritannien lämnat. Enligt 1 mom. förs alla uppgifter som Storbritannien lämnat med stöd av artikel 646 i handels- och samarbetsavtalet in i det lagringsregister som avses i EU-straffregisterlagen.

På det sätt som konstateras i de allmänna övervägandena finns det skillnader i å ena sidan innehållet i Storbritanniens lagringsregister och å andra sidan lagringsregistren i EU:s medlemsstater. För Storbritanniens del föreligger skyldighet att i lagringsregistret utöver de uppgifter som avses i 9 § 1 mom. i EU-straffregisterlagen också föra in ansiktsbilder enligt artikel 1.2 h i bilaga 44 till handels- och samarbetsavtalet samt andra uppgifter om domar som antecknats i straffregistret och som lämnats i enlighet med punkt 2.

För att förtydliga bestämmelserna om innehållet i lagringsregistret i fråga om de uppgifter som Storbritannien lämnat föreslår lagutskottet att bestämmelserna i 8 § *1 mom.* kompletteras på det sätt som framgår av utskottets ändringsförslag. Genom kompletteringen ska det konstateras att det i lagringsregistret antecknas de uppgifter som avses i 9 § 1 mom. i EU-straffregisterlagen, ansiktsbild enligt artikel 4.2 h i kapitel 1 i bilaga 44 till handels- och samarbetsavtalet samt andra uppgifter om domar som meddelats i enlighet med 2 punkten i den artikeln. Även om det inte går

att helt entydigt föreskriva om innehållet i lagringsregistret, förtydligar den föreslagna ändringen enligt utskottets uppfattning innehållet i lagringsregistret för Storbritanniens del.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 58/2021 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 58/2021 rd med ändringar. ***(Utskottets ändringsförslag)***

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om tillämpning av bestämmelserna om utlämning för brott och utbyte av straffregisteruppgifter i handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpliga bestämmelser vid utlämning för brott

Vid tillämpningen av bestämmelserna om utlämning för brott i del tre avdelning VII i avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan (nedan *handels- och samarbetsavtalet*) iakttas i tillämpliga delar parallellt med dem vad som föreskrivs i 1, 2 och 7 §, 8 § 2 och 3 mom., 10—12 §, 13 § 2 och 3 mom., 15—20, 20 a, 20 b, 21, 21 a—21 c, 22—30, 30 a, 31—45 och 49—52 §, 53 § 1 och 2 mom., 54 §, 55 § 2 och 3 mom., 57, 57 a, 58—62, 64, 66, 67 och 69—71 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

2 §

Undantag med avseende på politiska brott

Utlämning till Förenade kungariket får inte ske för ett politiskt brott. Om ett brott av icke politisk beskaffenhet ingår i eller är anknutet till ett politiskt brott, får utlämning dock ske om gärningen bedömd som en helhet inte kan anses övervägande ha karaktären av ett politiskt brott.

Utlämning får dock inte vägras på grund av att brottet kan betraktas som ett politiskt brott, som ett brott förknippat med ett politiskt brott eller som ett brott inspirerat av politiska motiv i följande sammanhang:

1) brott som avses i artiklarna 1 och 2 i den europeiska konventionen om bekämpande av terrorism (FördrS 16/1990),

2) brott som består i stämpling till, eller sammansvärjning i syfte att begå, ett eller flera av de brott som avses i artiklarna 1 och 2 i den europeiska konventionen om bekämpande av terrorism, om stämplingen eller sammansvärjningen motsvarar beskrivningen av handlingar i artikel 599.3 i handels- och samarbetsavtalet, och

3) terrorism enligt bilaga 45 till handels- och samarbetsavtalet.

Om uppsåtligt dödande eller försök till det har skett i öppen strid, ska det inte betraktas som ett politiskt brott.

3 §

Undantag på grund av medborgarskap

Finska medborgare får inte utlämnas till Förenade kungariket.

4 §

Transport

Vid tillämpningen av handels- och samarbetsavtalet får en finsk medborgare inte transporteras via Finland.

5 §

Centralmyndighet vid utlämning för brott

Justitieministeriet är centralmyndighet enligt artikel 605 i handels- och samarbetsavtalet. Justitieministeriet ska bistå de behöriga myndigheterna i kommunikationen vid översändande av en arresteringsorder.

6 §

Tillämpliga bestämmelser vid utbyte av straffregisteruppgifter

Vid tillämpningen av bestämmelserna om utbyte av straffregisteruppgifter i del tre avdelning IX i handels- och samarbetsavtalet iakttas i tillämpliga delar parallellt med dem vad som föreskrivs i 1 § 1, 2 och 4 mom., 2—5, 7 och 8 §, 9 § 1, 3 och 4 mom. samt 10—15, 15 a, 16—20, 20 a, 21 och 22 § i lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (214/2012), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

7 §

Centralmyndighet vid utbyte av straffregisteruppgifter

Rättsregistercentralen är centralmyndighet enligt artikel 645 i handels- och samarbetsavtalet.

8 §

Lagringsregistrets innehåll

Alla uppgifter som nämns i 9 § 1 mom. i lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen och som Förenade kungariket lämnat med stöd av artikel 646 i handels- och samarbetsavtalet samt alla ansiktsbilder och alla andra i kriminalregistret antecknade uppgifter som Förenade kungariket lämnat med stöd av artikel 646 i handels- och samarbetsavtalet förs in i det lagringsregister som avses i den lagen ~~om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen~~.

Vid tillämpningen av handels- och samarbetsavtalet får Rättsregistercentralen ur lagringsregistret lämna ut i 1 mom. avsedda uppgifter med iakttagande i tillämpliga delar parallellt av vad som föreskrivs i lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen.

9 §

Tillämpning av straffregisterlagens bestämmelser om Europeiska unionens medlemsstater på Förenade kungariket

Vid tillämpning av handels- och samarbetsavtalet parallellt med straffregisterlagen (770/1993) ska bestämmelserna om en annan medlemsstat i Europeiska unionen och om en annan medlemsstat i tillämpliga delar också tillämpas på Förenade kungariket.

10 §

Språket i svaret

Ett i artikel 649 i handels- och samarbetsavtalet avsett svar på en begäran om utlämnande av straffregisteruppgifter ska vara avfattat på finska, svenska eller engelska.

11 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 24 § i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994) 24 §, sådan den lyder i lagarna 217/2012 och 301/2014, som följer:

24 §

Utlämnande av straffregisteruppgifter

På begäran av en myndighet i en främmande stat får, under samma förutsättningar som gäller för utlämnande till finska myndigheter, straffregisteruppgifter lämnas ut enligt denna lag för behandlingen av ett straffrättsligt ärende. Beslut om utlämnande av straffregisteruppgifter fattas av Rättsregistercentralen. Om inte något annat föreskrivs separat eller följer av internationella förpliktelser som är bindande för Finland, ska Rättsregistercentralen, när uppgifter som fåtts från en annan medlemsstat i Europeiska unionen lämnas ut, ställa som villkor att uppgifterna endast får användas för behandlingen av det straffrättsliga ärende för vilket de har begärts. Vid utlämnande av uppgifter som fåtts från Förenade kungariket ska Rättsregistercentralen iaktta bestämmelserna i artikel 651.4 i avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan.

Bestämmelser om utlämnande av straffregisteruppgifter till behöriga myndigheter i andra medlemsstater i Europeiska unionen finns också i lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (214/2012) samt när det gäller utlämnande av straffregisteruppgifter till behöriga myndigheter i Förenade kungariket också i avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan, och i lagen om tillämpning av bestämmelserna om utlämning för brott och utbyte av straffregisteruppgifter i handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket (/).

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Helsingfors 12.5.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Leena Meri saf
vice ordförande Sandra Bergqvist sv
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Saara Hyrkkö gröna
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Antero Laukkanen kd
medlem Matias Mäkynen sd
medlem Jouni Ovaska cent
medlem Mari Rantanen saf
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Mirka Soinikoski gröna
medlem Sebastian Tynkkynen saf
medlem Paula Werning sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Mikko Monto.